

*Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Pačostov*

NA ROKY 2021 - 2026

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je strednodobý strategický dokument, vypracovaný v zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať strategický dokument určujúci základné potreby a stratégie rozvoja obce v oblasti technickej a sociálnej infraštruktúry, kultúry, vzdelávania, ochrany životného prostredia a v ďalších oblastiach, ktoré sú v pôsobnosti miestnej samosprávy. Platný dokument je nevyhnutnou podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

OBSAH

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA OBCE	4
Fyzickogeografická analýza obce	4
Humánogeografická analýza obce	6
Sociálna infraštruktúra a vybavenosť obce	9
História obce	10
SWOT ANALÝZA	11
Silné stránky	11
Slabé stránky	11
Príležitosti	12
Hrozby	12
STRATÉGIA ROZVOJA OBCE	13
Cieľ 1: Zlepšenie technickej vybavenosti obce	13
Cieľ 2: Zlepšenie ochrany životného prostredia	15
Cieľ 3: Zatraktívnenie verejných priestranstiev v obci	17
Cieľ 4: Cezhraničná spolupráca	18
FINANČNÝ PLÁN NA ZABEZPEČENIE PROGRAMU	18
ZÁVER.....	19

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA OBCE

Fyzickogeografická analýza obce

Poloha

Pakostov leží vo východnej časti Ondavskej vrchoviny, vo východnej časti doliny strednej Oľky, v nadmorskej výške okolo 260 metrov.

Prvý doklad o Pakostove je v mandáte kráľa Ferdinanda I. konventu v Lelesi z roku 1543, aby vyšetril vlastníctvo a pustošenie dedín na humenskom panstve patriacom Drugethovcom. Pakostov zapisovali do písomností ako Pakoszto, čo bol maďarizovaný názov pôvodného ľudového názvu Pakostov. Ten korení v mene rastliny, resp. v prezývke prvého miestneho šoltýsa. Predpokladá sa, že dedinu založil šoltýs s poddanými podľa nemeckého, alebo valašského práva v 14., prípadne v 15. storočí. Dedina od založenia patrila Drugethovcom nepretržite aj v 16. – 17. storočí.

V roku 1567 pakostovské sedliacke domácnosti vyplatili daň kráľovi od jednej porty. Iné dve domácnosti boli želiarske, tie však daň neplatili. V roku 1582 zdanili sedliakov od troch port. Sídliisko malo v roku 1600 obývaných desať poddanských domov a jeden – dva domy šoltýsov.

Pakostovské sedliacke domácnosti v 17. storočí chudobneli. V roku 1610 vtedajších sedliakov i želiarov zdanili spolu od 0,75 porty, v roku 1635 iba do 0,5 porty.

Z urbára z roku 1623 zisťujeme, že vtedy v Pakostove bývali dve šoltýske domácnosti hospodáriace na celých šoltýstvach. Sedliackych domácností bolo päť, pričom tri hospodárili na

celých a dve na polovičných usadlostiach. Jedna sedliacka a tri želiarske usadlosti boli opustené. Šoltýske a sedliacke domácnosti odvádzali zemepánom daň a obdobné dávky ako ich súčasníci v roľníckych dedinách, napr. v Topoľovke. Aj na prelome 17. a 18. storočia bol Pakostov stredne veľkou dedinou. V roku 1715 v ňom žilo jedenásť poddanských domácností, avšak v roku 1720 len deväť domácností. Geografické súradnice obce sú 49°05'30"S 21°49'24"V.

Klimatologická charakteristika

Obec spadá do mierneho pásma s vnútrozemskou klímou. Zrážky sa po celý rok pohybujú okolo 7 mm. Vetry majú zväčša západné až severné prúdenie.

Hydrologická charakteristika

Osou doliny je rieka Oľka.

Biogeografická charakteristika

Z kvetín sa vyskytuje pľúcnik lekársky, veternica hájna, prvosenka jarná, kostihoj srdcovitý, zubačka žľaznatá, rumanček, šafran, materina dúška, sedmokrásy, snežienky a iné .

V okolitých lesoch prevládajú bukové, hrabové a brezové porasty, dub, lieska, jelša, osika, smrek, borovica a hrab.

V lesoch sa vyskytujú skoro všetky druhy našej zveri ako jeleň, srna, diviak, vlk, líška, zajac, kuna, jež, rys, jazvec a z vtákov sova obyčajná, jastrab, bažanty, jarabice, vrana obyčajná, d'ateľ, krkavec čierny, hrdlička, drozd, kuvik, a pod. Z plazov sa tu vyskytuje užovka, vretenica obyčajná a viaceré druhy jašteríc. V močiaroch sa vyskytuje ropucha zelená a rosnička zelená.

Ochrana životného prostredia

Územie obce patrí pod najnižší prvý stupeň ochrany, čo v praxi znamená, že v obci nie sú špeciálne obmedzené ľudské aktivity. V katastri obce sa nenachádza žiadna chránená krajinná oblasť alebo národný park. Obec neregistruje žiadne nelegálne skládky odpadu ani iné environmentálne záťaž, ktoré si vyžadujú odstránenie. V obci je vybudovaná kanalizácia odpadových vôd. Koryto rieky Oľky, ktorá obcou preteká je upravené.

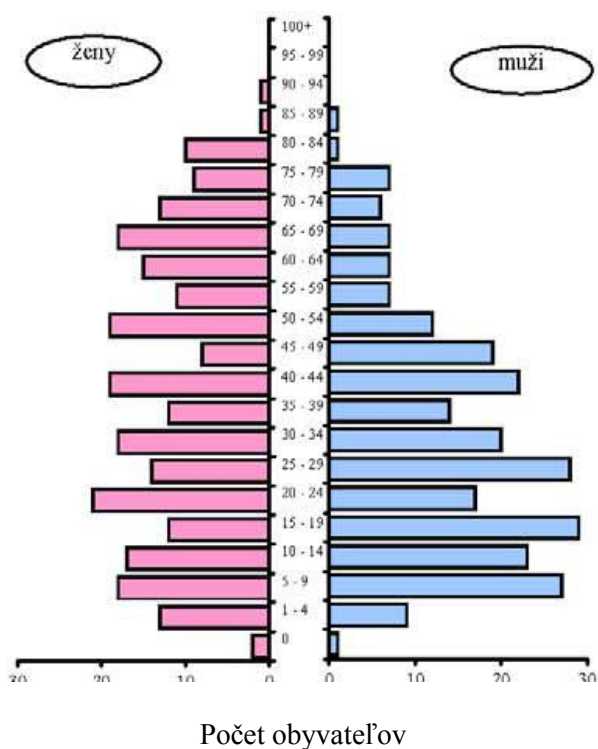
Humánogeografická analýza obce

Poloha

Obec Pakostov sa nachádza v Prešovskom samosprávnom kraji v severnej časti okresu Humenné. Susedí s obcami Nižná Sitnica, Košarovce Lukačovce, Ruská Kajňa, Oľka. Obec Pakostov je od okresného mesta Humenné vzdialená 26 km, od krajského mesta Prešov 71 km. Hlavné mesto SR Bratislava je vzdialené 497km.

Demografia

Obec Pakostov ku dňu 31.12.2021 evidovala 434 obyvateľov trvalo žijúcich na jej území. Z tohto počtu je 215 mužov a 219 žien a 301 je v produktívnom veku. Počet živonarodených. Zo zverejnených výsledkov sčítania obyvateľov v roku 2021 vyplýva, že v Pakostove sú tri národnosti slovenská, rusínska a česká. Prevláda tu rímskokatolícke náboženstvo ale aj gréckokatolícke náboženstvo. Počet domov v obci je 125 z toho 114 trvalo obývaných .

Domový a bytový fond*)

Domy spolu	136
<i>z toho</i> trvale obývané	121
Byty spolu	138
<i>z toho</i> trvale obývané	123

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia*)

Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	22
Priemysel	46
Stavebníctvo	30
Obchod	22
Hotely a reštaurácie	12
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	7
Verejná správa	12
Školstvo	13
Zdravotníctvo	13
Ostatné	45

Školstvo v školskom roku 2021- 2026

Materské školy	1
počet detí	22
Základné školy	1
počet žiakov	36
Stredné odborné učilišťa	-
počet študentov	-
Stredné odborné školy	-
počet študentov	-
Gymnázia	-
počet študentov	-

Zdravotníctvo

Samostatné ambulancie praktického lekára

- pre dospelých

Technická vybavenosť

Vodovodná sieť - nie

Kanalizačná sieť – áno

Rozvodná sieť plynu – nie

Čistička odpadových vôd – áno

Pošty – nie

Poštové smerové číslo – 094 07

Telefónne smerové číslo – 057

Občianska vybavenosť

Dĺžka miestnych komunikácií (km)	3
<i>z toho</i> bezprašné	3
Dĺžka vybudovaných chodníkov (km)	-
Verejná zeleň (ha)	0
Skládky odpadu a spaľovne	-
Cintoríny	2
Domy smútku	-
Autobusové linky diaľkové a medzištátne	1
Autobusové linky miestneho významu	2
Počet staníc a zastávok vlakov	-
Najbližšia železničná zastávka	Radvaň nad Labor.

Sociálna infraštruktúra a vybavenosť obce

Spádovosť obce:

• Sídlo obvodného úradu	Humenné
• Sídlo matričného úradu	Košarovce
• Sídlo pracoviska daňového úradu	Humenné
• Sídlo územnej vojenskej správy	Prešov
• Sídlo pracoviska policajného zboru SR	Humenné
• Sídlo okresného súdu	Humenné
• Sídlo úradu práce sociálnych vecí a rodiny	Humenné
• Sídlo hasičskej stanice, hasičského a záchranného zboru	Humenné

Služby, ktoré sa dajú využiť v obci Pakostov

- Potraviny COOP Jednota
- AJAX PUB
- Potraviny – Katarína Ambruchová

Vo vlastníctve obce je viacero budov – dom nádeje, kultúrny dom, škola, potraviny, zdravotné stredisko, ihrisko a obecný úrad.

Cestovný ruch

V obci sa nenachádza žiadne ubytovacie zariadenie a služby cestovného ruchu sú rozvinuté len minimálne. Obec však má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, najmä čoraz populárnejších foriem cestovného ruchu akými sú agroturistika a vidiecky cestovný ruch. Z rozvoja cestovného ruchu by mohla profitovať obec i jednotliví občania obce.

Doprava

V smere z juhu na sever obcou prechádza cesta II. triedy č. 554, ktorá spája okresy Michalovce a Stropkov. Niektoré úseky cesty nie sú v dobrom technickom stave, vozovka má nespevnenú krajinu. Počas pracovných dní premáva z obce 10 priamych autobusových spojení do okresného mesta Humenné.

História obce

Pakostov v čase 2. svetovej vojny vznikol zlúčením dvoch obcí:

Petroviec - 1 pís. zmienka bola z roku 1408.

Pakostova - 1 pís. zmienka bola z roku 1453.

Do 50-tych rokov 20 storočia obyvatelia pracovali väčšinou v poľnohospodárstve a v lesoch, neskôr aj v priemyselných podnikoch okolitých miest. Najtuhšia zima bola v roku 1929 keď vymrzlo zasiatobilie. Aj to prispelo k veľkému nedostatku potravín. Veľký požiar v Pakostove zaznamenali 9. mája 1935. Druhý požiar vznikol 11. mája 1936. Vinník oboch veľkých požiarov sa nikdy nenašiel. Reformou Márie Terézie v oblasti školstva bola zavedená školská dochádzka pre deti od šiesteho do dvanásteho roku. Deti sa učili v škole čítať, písať a počítať. Písalo sa na tabuľku tzv. "grifikom". Tabuľka mala rozmery 15x20 cm, drevený rámček okolo a zotierala sa handričkou. Deti do školy nosili aj polienka - dve dreva na kúrenie. Prvý záznam o existencii školy v Pakostove je z roku 1857. Po roku 1918 sa na škole v Pakostove začalo vyučovať po slovensky. Cirkevná škola bola zmenená na štátnu.

SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je analýza vnútorných silných a slabých stránok obce, v súvislosti s vonkajšími príležitosťami a hrozbami. Je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie a využitie svojich silných stránok a príležitostí a elimináciu slabých stránok a hrozieb.

Silné stránky

- Priaznivá veková štruktúra obyvateľstva
- Angažovanosť miestnych obyvateľov
- Dobrá finančná kondícia obce
- Dostatok autobusových spojov do okresného mesta
- Obec je súčasťou mikroregiónu Združenie Horná Orľka
- Blízkosť rekreačnej oblasti Domaša

Slabé stránky

- Zlý technický stav dopravnej infraštruktúry
- Nedostatočne rozvinutá infraštruktúra cestovného ruchu
- Nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov
- Nedostupnosť železničnej dopravy
- Energetická náročnosť obecných zariadení
- Absencia kompostoviska, zberného dvora
- Nedostatok voľných pracovných miest v regióne
- Dopravná dostupnosť obce

Príležitosti

- Rozvoj obce prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ
- Využitie Atraktívneho prírodného prostredia, priaznivého pre rozvoj cestovného ruchu
- Cezhraničná spolupráca obce
- Spolupráca s obcami v Združení Horná Oľka
- Využitie kultúrnych tradícií
- Zapájanie občanov do rozvoja obce
- Propagácia obce
- Vybudovanie turistických trás pre peších a cykloturistov
- Využitie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie
- Dobré predpoklady pre rozvoj agroturistiky
- Spolupráca s odbornými a školskými zariadeniami
- Spolupráca súkromných podnikateľov so samosprávou obce
- Vytvorenie nových pracovných miest pre občanov

Hrozby

- Negatívny vplyv hospodárskej krízy
- Náklady spojené s administratívou a neustále sa meniacou legislatívou
- Vysoké počiatkové náklady pri čerpaní štrukturálnych fondov EÚ
- Vysoké počiatkové náklady pri zavádzaní obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie
- Dlhodobá návratnosť investícií

Cieľ 1: Zlepšenie technickej vybavenosti obce

Opatrenie 1:

Rekonštrukcia obecných ciest a dobudovanie chodníkov a priestorov k rodinným domom

Súčasný stav:

Vo veľkej časti obce sa obecné cesty nachádzajú v nevyhovujúcom stave, navyše chýbajú i chodníky pre chodcov. Tieto skutočnosti spomaľujú dopravu a zvyšujú riziko dopravných nehôd a tým aj škody na zdraví a majetku občanov.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním chodníkov by sa výrazne zlepšil bezpečný pohyb občanov a návštevníkov obce.

Opatrenie 2:

Dobudovanie kuchynky v kultúrnom dome s ubytovacími priestormi

Súčasný stav:

Momentálne sa v kultúrnom dome nenachádzajú priestory na ubytovanie s kuchynkou v kultúrnom dome.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Kuchynka v ktorej by sa dali pripravovať jedlá by výrazne zvýšila atraktivitu a ubytovania v KD. Mohol by sa využívať pri kultúrnych akciách, kde by sa hostia i ubytovali a mali by aj kuchynku, kde by si mohli pripravovať pokrmy.

Opatrenie 3:

Inštalácia kamerového systému

Súčasný stav:

Tohto času obec už disponuje týmto zariadeným, no pre bezpečnosť obyvateľstva a ako prevencia vandalizmu vo verejne prístupných územiach obce je nielen užitočný, no vzhľadom na prerastajúci vandalizmus v centre obce v blízkosti obecného úradu, predajne potravín a susediacich rodinných domov aj potrebný.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Inštaláciou ďalších kamier v centrálnej zóne obce, bude monitorovaná občianska vybavenosť a predpokladá sa že tento preventívne zamedzí vandalizmu a v prípade škodovej alebo inej udalosti bude kvalitným a jasným dôkazovým prostriedkom.

Opatrenie 4:

Vybudovanie prírodného kúpaliska

Súčasný stav:

V súčasnosti v obci chýba priestor na oddych a relax, nachádza sa tu len trávnaté ihrisko a multifunkčné ihrisko v areáli školy, ktoré sa využíva celoročne.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním prírodného kúpaliska aby obyvatelia obce získali priestor na aktívne využívanie voľného času. Obec by tak okrem ďalších pozitívnych efektov podporovala zdravý životný štýl svojich obyvateľov.

Opatrenie 5:***Vybudovanie obecných nájomných bytov***

Súčasný stav:

V súčasnosti obci Pakostov je vybudovaná 12. bytová jednotka.

Výstavbou ďalších nájomných bytov sa zabezpečí udržateľnosť mladých rodín. Zvýši sa počet obyvateľov a tým aj napredovanie obce.

Cieľ 2: Zlepšenie ochrany životného prostredia

Opatrenie 1:***Vybudovanie zberného dvora odpadov***

Súčasný stav:

Momentálne obec nemá zriadený zberný dvor odpadov. Pre obyvateľov obce je zabezpečené vyvážanie komunálneho odpadu.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním zberného dvora by obec chránila životné prostredie, nakoľko by tak dopomohla k triedeniu a opätovnému využívaniu odpadov. Zriadenie zberného dvora odpadov by malo dopad aj na zamestnanosť v obci, nakoľko takéto zariadenie vytvára pracovné miesta pre nízko kvalifikovaný personál. Zberný dvor odpadov by tak dopomohol riešiť zložitú situáciu v oblasti zamestnanosti, ktorá dlhodobo postihuje celý región v ktorom sa obec Pakostov nachádza.

Opatrenie 2:

Pitná voda

Súčasný stav:

Na rieke Olke, ktorá preteká obcou Pakostov v súčasnosti sú vybudované protipovodňové opatrenia.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Na projekte pitná voda sa v súčasnej dobe pracuje.

Opatrenie 3:

Opatrenia proti zosuvom pôdy

Súčasný stav:

Obec Pakostov sa nachádza na území, ktoré môže podliehať svahovým deformáciám – úplazom a zosuvom pôdy. Zapríčiňuje to geologický podklad – pieskovcové a ílovcové horniny.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci.

Geologický prieskum by mohol naznačiť ktoré konkrétne miesta sú náchylné na zosuv. Výsledky sa následne môžu zapracovať do územného plánu a ďalej s nimi pracovať aby sa predišlo škodám na zdraví a majetku obyvateľov.

Opatrenie 4:

Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie

Súčasný stav:

Väčšina budov, ktoré spravuje obec sa vyznačuje opotrebovanosťou a nízkou energetickou efektívnosťou, čo výrazne predražuje ich prevádzku. Tieto budovy si vyžadujú investície do rekonštrukcie, ktoré si však obec z vlastných zdrojov nemôže dovoliť, preto sa ich stav neustále zhoršuje. Objekty obce majú toho času palivové základne prevažne vyživajúce tuhé palivo.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vysoké náklady na prevádzku verejných budov by sa dali riešiť ich rekonštrukciou, konkrétne zateplením fasády, v prípade kultúrneho domu i stropu, výmenou okien, zmenou palivovej, prípadne inštaláciou slnečných kolektorov. Vstupné náklady na tieto rekonštrukcie sú vysoké, pri dlhodobej prevádzke sa však o niekoľko rokov tieto náklady vrátia, následne obec ušetrí finančné prostriedky, ktoré môže investovať na ďalšie potrebné opatrenia a služby. Ďalej tieto rekonštrukcie prinesú i estetický efekt, keďže zateplením fasády sa oživí vonkajší vzhľad budov. Zmenou palivových základni energetických zdrojov pri výrobe tepla využívajúcich tuhé palivo, za palivové základne napr. na biomasu – energetickú drevnú štiepku sa prispeje k zmierňovaniu nepriaznivých dôsledkov emisií či už skleníkových plynov alebo základných znečisťujúcich látok a zároveň sa prispeje k stratégii zvýšiť počet energetických zdrojov využívajúcich obnoviteľné zdroje pri výrobe tepla vo verejných objektoch v majetku obce.

Cieľ 3: Zatraktívnenie verejných priestranstiev v obci

Opatrenie 1:

Rekonštrukcia centrálnej časti obce

Súčasný stav:

Momentálne obec nedisponuje centrálnym priestorom, ktorý by slúžil na oddych a zhromažďovanie obyvateľov obce.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním centrálnej oddychovej zóny by občania získali priestor na oddych a nadväzovanie užších vzťahov medzi občanmi obce. Zatraktívni sa vzhľad obce a získa sa nový priestor pre kultúrne akcie.

Opatrenie 2:

Rekonštrukcia oplotenia obecného cintorína

Súčasný stav:

Oplotenie okolo cintorína je v zlom technickom stave, z jednej strany dokonca chýba úplne. Z estetického a bezpečnostného hľadiska je súčasný stav nevyhovujúci.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou a výstavbou nového oplotenia sa zlepší vzhľad cintorína, ktorý navštevujú miestni obyvatelia i obyvatelia iných miest a obcí. Pre lepšiu prezentáciu obce i kultúrnejšie prostredie posledného odpočinku je rekonštrukcia oplotenia žiaduca.

Cieľ 4: Cezhraničná spolupráca

Opatrenie 1:

Využívanie programu cezhraničnej spolupráce

Súčasný stav:

Partnerské obce v rámci mikroregiónu Horná Oľka a samotnej obce na poľskej strane ZARSZYN a ODRZECHOVA.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Program cezhraničnej spolupráce posilňuje rozvíjať kultúrny, ekonomický a sociálny potenciál participujúcich obcí. Tým, že sa obec Pakostov do tohto programu zapojí, posilní práve tieto predpoklady, ktoré prispejú k rozvoju obce i obyvateľov.

FINANČNÝ PLÁN NA ZABEZPEČENIE PROGRAMU

Dlhodobý rozvoj obce vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov, ktoré si obec zadefinovala. Stanoveniu týchto cieľov predchádzala detailná SWOT analýza zameraná na hlavné disparity a rozvojové príležitosti obce. Skôr ako obec uvažovať o realizácii konkrétnych zámerov, je dôležité stanoviť zdroje financovania ktoré na realizáciu projektov použije. Väčšina plánovaných projektov si na realizáciu vyžiada veľké množstvo finančných prostriedkov, ktorými obec nedisponuje. Preto na realizáciu zámerov bude nutné použiť externé finančné zdroje. Ako najvhodnejší spôsob financovania sa ponúka využitie štrukturálnych fondov EÚ.

Program rozvoja obce sa bude realizovať z týchto zdrojov:

- Vlastný rozpočet obce
- Prostriedky z vlastnej činnosti (prenájom, predaj obecného majetku)
- Externé zdroje (štrukturálne fondy EÚ, štátny rozpočet, Prešovský samosprávny kraj, úvery)

ZÁVER

Tento dokument slúži ako všeobecný prehľad strategických vstupov, výstupov a možností Obce Pakostov. Vzhľadom na blížiacu sa nové programové obdobie 2021 - 2026 v ktorom sa momentálne tvoria strategické dokumenty a podmienky na základe, ktorých sa má možnosť Obec Pakostov ako žiadateľ uchádzať o množstvo nenávratných finančných prostriedkov z týchto zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, tak rovnako sa bude tento nosný dokument stratégie rozširovať o konkrétne zámery v rámci príslušných operačných programov a ich výziev.